

betydeligt antal elever fra landkommunerne hvert år søger til købstædernes skoler og til private mellem- og realskoler.

Forudsætninger for besvarelsen.

Følgende forudsætninger måtte man have rede på som grundlag for en besvarelse af det stillede spørgsmål for landkommunernes vedkommende:

- I. Eksamensbehovsprocenten (den nuværende og den fremtidige).
- II. Centraliseringens omfang og form.
- III. Fordelingen af eksamensklasser på landkommunernes skoler, købstadskoler og private eksamensskoler.

I. Eksamensbehovsprocenten.

I forbindelse med skoleplanlægninger for amter og for dele af amter har man forsøgt at skaffe sig et overblik over, om der kan påvises, hvad man kunne kalde „en generel eksamensbehovsprocent for landkommuner“. Ved de foretagne undersøgelser i denne retning har det ikke været muligt at nå frem til fastlæggelse af en sådan behovsprocent, idet meget store variationer har vist sig fra kommune til kommune.

Det kan således nævnes, at ved et foretaget rundspørge til en række præliminærkursus søgte man at få klarlagt, hvor stor en procentdel af 7. årgangs elever fra et præliminærkursus' hjemstedskommune der gik videre på dette kursus. De dels oplyste og dels udregnede procenttal varierede fra 5 pct. til over 50 pct.

Yderligere forsøg på at anslå en almindelig eksamensbehovsprocent måtte bestå i en eftersporing af et betydeligt antal landkommuners elever til købstadskoler, præliminærkursus og private mellem- og realskoler.

En sådan undersøgelse ville nødvendigvis henvendelse til en lang række eksamensskoler og hjemstedskommuner og tage lang tid. Og alligevel ville den næppe kunne lede til resultater, der tillader at fastslå en generel eksamensbehovsprocent, selv hvis man nøjedes med den *nuværende* procent.

Hertil kommer så, at man ikke har nogen mulighed for at udtale sig om, hvorledes en *fremtidig* eksamensbehovsprocent vil være i forhold til en eventuelt fastslået nuværende. For det første viser erfaringerne fra købstædernes skoler, at eksamensbehovet inden

for samme område kan variere betydeligt igennem en årrække. Endvidere vil den fremtidige tilgang til eksamensskoler påvirkes af forhold, hvis rækkevidde ikke endnu eller ikke på forhånd lader sig overse, såsom loven 11. juni 1954 om vederlagsfri undervisning og oprettelsen af et forøget antal eksamensskoler og den heraf følgende lettere adgang til eksamensskole. Endelig er det umuligt at forudse, hvilke virkninger selve Askovforslagets skolestruktur ville få på tilgangen til eksamensskoler.

II. Centraliseringen.

Men selv om man forudsatte, at en eksamensbehovsprocent kunne fastslås, og man endvidere gik ud fra, at denne enten fremover forblev uændret, eller at man med en rimelig sikkerhed kunne forudse, hvorledes behovet ville variere, havde man dog ikke muligheder for at fastslå, *hvor mange steder* der skulle bygges eksamensskoler.

Dette ville for det første være afhængigt af centraliseringstendens og centraliseringsmuligheder i de enkelte kommuner og amter, og herom er det umuligt at udtale sig generelt.

III. Eksamensklassernes fordeling.

Dernæst ville spørgsmålet om, hvor mange steder der skulle bygges eksamensskoler, være afhængigt af, i hvilket omfang børn fra landkommunerne kunne antages at blive optaget i allerede eksisterende eksamensskoler (evt. ved oprettelse af nye klasser i disse), idet man ikke tør gå ud fra, at en strukturændring i overensstemmelse med Askovforslaget vil være ensbetydende med en standsning af tilgangen af landkommunernes elever til købstædernes skoler og de private eksamensskoler. Et skøn over dette forhold måtte imidlertid blive så usikkert, at det efter byggeforskningsudvalgets opfattelse næppe ville lønne sig at anstille de nødvendige særdeles omfattende undersøgelser og beregninger.

Konklusion.

Det gælder således for samtlige de forudsætninger, hvorpå en besvarelse af det stillede spørgsmål skulle bygge, at de vil være præget af så stor usikkerhed, at det efter byggeforskningsudvalgets opfattelse ikke er muligt at give nogen tilfredsstillende besvarelse af spørgsmålet.